

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

17. november 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet — direktiv 85/337/EØF — direktiv 2011/92/EU — anvendelsesområde — begrebet »særlig national lov« — manglende vurdering af indvirkningen på miljøet — endelig tilladelse — efterfølgende lovliggørelse af den manglende miljøvurdering — princippet om samarbejde — artikel 4 TEU«

I sag C-348/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Verwaltungsgerichtshof (forvaltningsdomstol, Østrig) ved afgørelse af 25. juni 2015, indgået til Domstolen den 10. juli 2015, i sagen:

Stadt Wiener Neustadt

mod

Niederösterreichische Landesregierung,

procesdeltager:

.A.S.A. Abfall Service AG,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta, og dommerne E. Regan, J.-C. Bonichot (refererende dommer), A. Arabadjiev og S. Rodin,

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Stadt Wiener Neustadt ved Rechtsanwalt E. Allinger

— A.S.A. Abfall Service AG ved Rechtsanwalt H. Kraemmer

* Processprog: tysk.

— Europa-Kommissionen ved L. Pignataro-Nolin og C. Hermes, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 8. september 2016,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 5, i Rådets direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EFT 1985, L 175, s. 40), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997 (EUT 1997, L 73, s. 5) (herefter »direktiv 85/337«), af artikel 1, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT 2012, L 26, s. 1) og af retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.
- 2 Denne anmodning er indgivet som led i en tvist mellem Stadt Wiener Neustadt (Wiener Neustadt by, Østrig) og Niederösterreichische Landesregierung (delstatsregeringen i Niederösterreich) vedrørende lovligheden af en afgørelse, hvorved sidstnævnte fandt, at A.S.A. Abfall Service AG's drift af et anlæg til oparbejdning af erstatningsbrændstof skulle anses for at være tilladt.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 I artikel 1, stk. 1, i direktiv 85/337, hvis ordlyd er gentaget i artikel 1, stk. 1, i direktiv 2011/92, bestemmes følgende:

»Dette direktiv vedrører vurderingen af indvirkningen på miljøet af offentlige og private projekter, der er af en sådan beskaffenhed, at de vil kunne påvirke miljøet væsentligt.«
- 4 I artikel 1, stk. 2, i direktiv 85/337, hvis ordlyd i det væsentlige er gentaget i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 2011/92, bestemmes følgende:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

Tilladelse:

Afgørelse fra den eller de kompetente myndighed(er), som giver bygherren ret til at gennemføre projektet.

[...]«
- 5 I artikel 1, stk. 5, i direktiv 85/337, hvis ordlyd i det væsentlige er gentaget i artikel 1, stk. 4, i direktiv 2011/92, bestemmes følgende:

»Dette direktiv finder ikke anvendelse på projekter, der vedtages i enkeltheder ved en særlig national lov, idet de mål, der forfølges ved dette direktiv, herunder at stille oplysninger til rådighed, nås gennem lovgivningsprocessen.«

6 Artikel 2, stk. 1, i direktiv 85/337 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan få væsentlig indvirkning på miljøet, undergives et krav om tilladelse og en vurdering af denne indvirkning, inden der gives tilladelse. Disse projekter er defineret i artikel 4.«

Østrigsk ret

7 § 3, stk. 6, i Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz (UVP-G 2000) (lov om vurdering af indvirkningerne på miljøet af 2000 (UVP-G 2000), BGBl. 697/1993) (herefter »UVP-G 2000«) bestemte følgende i den udgave, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen:

»Tilladelser til projekter, der skal vurderes i henhold til stk. 1, 2 eller 4, må ikke meddeles, før vurderingen af indvirkningen på miljøet eller undersøgelsen i det enkelte tilfælde er afsluttet, og meddelelser i henhold til forvaltningsforskrifter får ikke virkning, før vurderingen af indvirkningen på miljøet er afsluttet. Tilladelser, der er meddelt i strid med denne bestemmelse, kan af den i henhold til § 39, stk. 3, kompetente myndighed annulleres inden for en frist på tre år.«

8 I UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, bestemmes følgende:

»De følgende bestemmelser gælder for ikrafttrædelsen af bestemmelser, der er blevet ændret eller tilføjet ved forbundsloven offentliggjort i BGBl. I, nr. 87/2009, samt for overgangen til den nye retsstilling:

[...]

4. Projekter, hvortil tilladelsen på det tidspunkt, hvor forbundsloven, BGBl. I nr. 87/2009, trådte i kraft, ikke længere er omfattet af muligheden for annullation i henhold til § 3, stk. 6, anses for tilladte i henhold til denne forbundslov.«

9 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at den udgave af UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, som er omtalt i denne doms præmis 8, er indført ved Bundesgesetz, mit dem das Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000 geändert wird (ny UVP-G 2009) (forbundslov om ændring af lov om vurdering af indvirkningerne på miljøet af 2000 (ny-UVP-G 2009), BGBl. I, 87/2009), der trådte i kraft den 19. august 2009.

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

10 .A.S.A. driver på Wiener Neustadts område et anlæg til oparbejdning af erstatningsbrændstof, som hovedsageligt behandler plastikaffald og nedbryder det til små stykker, indtil der foreligger et erstatningsbrændstof, der kan anvendes i cementindustrien. I anlægget sker der en fysisk behandling af ikke-farligt affald.

11 I 1986 og 1993 udstedte byens borgmester tilladelser, der gav mulighed for en behandlingskapacitet på 9 990 ton årligt.

12 Ved afgørelse af 10. december 2002 gav lederen af delstatsregeringen i Niederösterreich tilladelse til at forøge den maksimale behandlingskapacitet til 34 000 ton årligt i medfør af lovgivningen om affaldshåndtering. Denne kapacitetsforøgelse skulle opnås ved en udbygning af den eksisterende linje samt ved at etablere endnu en håndteringslinje.

- 13 Denne tilladelse blev givet, uden at projektet blev gjort til genstand for en vurdering af indvirkningen på miljøet som foreskrevet i UVP-G 2000.
- 14 Ved skrivelse af 30. april 2014 anmodede Umweltanwalt (miljøombudsmanden) i Niederösterreich delstatens regering om at afgøre, om dette anlæg skulle underkastes en vurdering af indvirkningen på miljøet i henhold til UVP-G 2000.
- 15 Ved afgørelse af 27. juni 2014 besvarede delstatsregeringen dette spørgsmål benægtende, idet den fandt, at dette anlæg måtte anses for tilladt i medfør af UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4.
- 16 Wiener Neustadt by anlagde sag ved Bundesverwaltungsgericht (forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager, Østrig) med påstand om annullation af denne afgørelse.
- 17 Ved dom af 12. september 2014 frifandt denne ret delstatsregeringen.
- 18 Bundesverwaltungsgericht fandt nemlig, at det var uforholdsmæssigt at undersøge, om der i medfør af UVP-G 2000 skulle være foretaget en forudgående vurdering af indvirkningen på miljøet af den forøgelse af behandlingskapaciteten, som blev godkendt ved afgørelse af 10. december 2002, eftersom UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, gav mulighed for at antage, at en sådan tilladelse blev anset for at være indrømmet lovligt til det i hovedsagen omhandlede anlæg. Denne bestemmelse var endvidere ikke i strid med EU-retten.
- 19 Wiener Neustadt by har iværksat revisionsanke til prøvelse af denne dom for Verwaltungsgerichtshof (forvaltningsdomstol, Østrig). Den har gjort gældende, at UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, er i strid med EU-retten. Den har navnlig anført, at de betingelser, hvorunder et projekt ved national lovgivning kan udelukkes fra anvendelsesområdet for direktiv 85/337 eller for direktiv 2011/92, ikke er opfyldt i det foreliggende tilfælde.
- 20 På denne baggrund har Verwaltungsgerichtshof (forvaltningsdomstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er EU-retten, navnlig direktiv 2011/92, og navnlig dets artikel 1, stk. 4, og direktiv 85/337, og navnlig artikel 1, stk. 5, til hinder for en national bestemmelse, hvorefter projekter, der var omfattet af kravet om en vurdering af indvirkningen på miljøet, men hvortil der ikke var meddelt tilladelse i henhold til UVP-G 2000, men kun tilladelser i henhold til love vedrørende enkelte fagområder [f.eks. Abfallwirtschaftsgesetz (loven om affaldshåndtering)], og som den 19. august 2009 [...] ikke længere kunne annulleres, da en treårig frist i henhold til national ret (UVP-G 2000's § 3, stk. 6) var udløbet, anses for tilladte i henhold til UVP-G 2000, eller er en sådan ordning i overensstemmelse med retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning i EU-retten?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 21 Det skal indledningsvis bemærkes, at det i hovedsagen omhandlede projekt med forøgelse af anlæggets behandlingskapacitet, henset til den dato, hvor tilladelse i medfør af loven om affaldshåndtering blev indrømmet, dvs. den 10. december 2002, kunne høre under EU-retten og som følge heraf undergives en vurdering af indvirkningen på miljøet. Dette er derimod ikke tilfældet for de driftstilladelser, der blev indrømmet i 1986 og 1993, dvs. inden Republikken Østrig tiltrådte Unionen.
- 22 Det skal ligeledes præciseres, at det tilkommer den forelæggende ret at vurdere, om et sådant projekt skulle undergives en vurdering af indvirkningen på miljøet i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 85/337, og i givet fald om den tilladelse på fagområdet, som blev indrømmet ved afgørelse af 10. december 2002, som anlæggets forvalter har gjort gældende, i medfør af lovgivningen om affaldshåndtering i praksis gav mulighed for at overholde de ved dette direktiv fastsatte miljøkrav.

- 23 Endelig skal det henset til datoen for de i hovedsagen omhandlede afgørelser fremhæves, at der ikke er grundlag for at tage stilling til direktiv 2011/92.
- 24 Det skal følgelig fastslås, at den forelæggende ret med sit spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, for det første om artikel 1, stk. 5, i direktiv 85/337 skal fortolkes således, at en lovbestemmelse som UVPG 2000's § 46, stk. 20, nr. 4 – hvorefter et projekt, som har været genstand for en afgørelse, der er truffet i strid med forpligtelsen til en vurdering af indvirkningen på miljøet, og i forhold til hvilken afgørelse fristen for at anlægge et annullationssøgsmål er udløbet, skal anses for lovligt tilladt – er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde.
- 25 Den forelæggende ret ønsker for det andet mere generelt ligeledes oplyst, om en sådan lovbestemmelse kan være EU-retligt begrundet med henvisning til retssikkerhedsprincippet og til princippet om den berettigede forventning.
- 26 Hvad angår det første led af det præjudicielle spørgsmål følger det af Domstolens faste praksis, at artikel 1, stk. 5, i direktiv 85/337 fastsætter to betingelser for at udelukke et projekt fra direktivets anvendelsesområde. For det første skal projektet vedtages i enkeltheder ved en særlig lov. Den anden betingelse er, at direktivets formål, herunder det formål, som består i at stille oplysninger til rådighed, nås gennem lovgivningsprocessen (dom af 16.9.1999, WWF m.fl., C-435/97, EU:C:1999:418, præmis 57, og af 18.10.2011, Boxus m.fl., C-128/09 – C-131/09, C-134/09 og C-135/09, EU:C:2011:667, præmis 37).
- 27 Den første betingelse indebærer, at lovgivningsakten har de samme kendetegn som en tilladelse som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i direktiv 85/337. Den skal bl.a. give bygherren ret til at gennemføre projektet og skal i lighed med en tilladelse indeholde alle de elementer i projektet, som er relevante for vurderingen af dettes indvirkning på miljøet, efter at lovgiver har taget disse i betragtning (jf. i denne retning dom af 16.9.1999, WWF m.fl., C-435/97, EU:C:1999:418, præmis 58 og 59, og af 18.10.2011, Boxus m.fl., C-128/09 – C-131/09, C-134/09 og C-135/09, EU:C:2011:667, præmis 38 og 39). Det skal således fremgå af loven, at formålet med direktiv 85/337 er nået med hensyn til det pågældende projekt (jf. i denne retning dom af 18.10.2011, Boxus m.fl., C-128/09 – C-131/09, C-134/09 og C-135/09, EU:C:2011:667, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).
- 28 Dette er ikke tilfældet, når loven ikke indeholder alle de elementer, som er nødvendige for vurderingen af dette projekts indvirkning på miljøet (jf. i denne retning dom af 16.9.1999, WWF m.fl., C-435/97, EU:C:1999:418, præmis 62 og af 18.10.2011, Boxus m.fl., C-128/09 – C-131/09, C-134/09 og C-135/09, EU:C:2011:667, præmis 40).
- 29 Den anden betingelse indebærer, at formålet med direktiv 85/337 skal nås gennem lovgivningsprocessen. Det fremgår nemlig af direktivets artikel 2, stk. 1, at dets hovedformål er at sikre, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan få væsentlig indvirkning på miljøet, undergives en vurdering af deres indvirkning på miljøet, »inden der gives tilladelse« (jf. i denne retning dom af 18.10.2011, Boxus m.fl., C-128/09 – C-131/09, C-134/09 og C-135/09, EU:C:2011:667, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 30 Det følger heraf, at lovgiver bør være i besiddelse af tilstrækkelige oplysninger på tidspunktet for vedtagelsen af et projekt. I denne forbindelse skal de oplysninger, som bygherren skal give, mindst omfatte en beskrivelse af projektet med oplysninger om placering, art og dimensioner, en beskrivelse af påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, nedbringe og om muligt neutralisere betydelige skadelige virkninger og de data, der er nødvendige for at konstatere og vurdere, hvilke væsentlige virkninger projektet vil kunne få for miljøet (jf. i denne retning dom af 18.10.2011, Boxus m.fl., C-128/09 – C-131/09, C-134/09 og C-135/09, EU:C:2011:667, præmis 43).

- 31 Selv om det tilkommer den nationale ret under hensyn til såvel indholdet af den vedtagne lov som til hele lovgivningsprocessen, der førte til dens vedtagelse, og navnlig til forarbejderne og de parlamentariske debatter at afgøre, om disse betingelser er opfyldt (dom af 18.10.2011, Boxus m.fl., C-128/09 – C-131/09, C-134/09 og C-135/09, EU:C:2011:667, præmis 47), synes det imidlertid, at en lovbestemmelse som UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, ikke opfylder disse krav.
- 32 Det fremgår nemlig af de sagsakter, der er forelagt Domstolen, at denne bestemmelse ikke har de samme kendetegn som en tilladelse som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i direktiv 85/337 for de projekter, som bestemmelsen vedrører.
- 33 Dette direktivs formål forekommer heller ikke at kunne nås gennem UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, eftersom den nationale lovgiver, da den vedtog denne bestemmelse, ikke havde oplysninger om indvirkningen på miljøet af de projekter, som den kunne vedrøre, og at denne bestemmelse under alle omstændigheder tilsigter at finde anvendelse på allerede gennemførte projekter.
- 34 En lovbestemmelse som UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, forekommer således ikke at kunne opfylde de betingelser, der er fastsat i artikel 1, stk. 5, i direktiv 85/337, hvorfor den ikke kunne føre til at udelukke de operationer, den vedrører, fra direktivets anvendelsesområde. Det tilkommer imidlertid den forelæggende ret at efterprøve dette under hensyn til national rets samlede kendetegn og til den præcise rækkevidde, som den omhandlede bestemmelse skal tillægges.
- 35 Hvad angår det præjudicielle spørgsmåls andet led vedrørende muligheden for EU-retligt at kunne begrunde en lovbestemmelse som den i hovedsagen omhandlede med henvisning til retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, skal der foretages følgende præciseringer.
- 36 EU-retten er ikke til hinder for, at de nationale regler i visse tilfælde gør det muligt at lovliggøre operationer eller handlinger, der er i strid hermed. En sådan mulighed er dog underlagt den betingelse, at den ikke giver de berørte anledning til at omgå EU-reglerne eller til at undlade at anvende dem, og at en sådan lovliggørelse således kun sker undtagelsesvis (dom af 3.7.2008, Kommissionen mod Irland, C-215/06, EU:C:2008:380, præmis 57).
- 37 Domstolen har dermed fastslået, at en lovgivning, som giver en tilladelse til lovliggørelse – der tilmed kan indrømmes, uden at der foreligger særlige omstændigheder – samme retsvirkninger som dem, der er knyttet til byggetilladelser, er i strid med betingelserne i direktiv 85/337. De projekter, for hvilke der kræves en vurdering af indvirkningen på miljøet skal nemlig i henhold til direktivets artikel 2, stk. 1, identificeres og derefter undergives – før tilladelsen gives, og følgelig nødvendigvis før de gennemføres – en anmodning om tilladelse og den nævnte vurdering (dom af 3.7.2008, Kommissionen mod Irland, C-215/06, EU:C:2008:380, præmis 61).
- 38 Det samme gør sig gældende for en lovforanstaltning som UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, der – uden at der kræves en senere vurdering, og uden at der foreligger særlige omstændigheder – synes at give mulighed for, at et projekt, som skulle have været undergivet en vurdering af indvirkningen på miljøet som omhandlet i artikel 2, stk. 1, i direktiv 85/337, anses for at have været undergivet en sådan vurdering, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at vurdere.
- 39 Det er korrekt, at den i hovedsagen omhandlede bestemmelse kun vedrører »projekter, hvortil tilladelsen [...] ikke længere er omfattet af muligheden for annulation« som følge af udløbet af fristen på tre år fastsat i UVP-G 2000's § 3, stk. 6.
- 40 Denne omstændighed kan imidlertid ikke i sig selv ændre den ovennævnte konklusion. Det følger ganske vist af Domstolens faste praksis, at det, når der ikke findes EU-retlige bestemmelser på området, tilkommer hver enkelt medlemsstat i sin interne retsorden at udpege de kompetente retter og fastsætte de processuelle regler for sagsanlæg til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som

EU-retten medfører for borgerne, men disse regler må dog ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende søgsmål på grundlag af national ret (ækvivalensprincippet), og de må heller ikke i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til Unionens retsorden (effektivitetsprincippet).

- 41 Domstolen har ligeledes fastslået, at det er foreneligt med EU-retten, at der af retssikkerhedshensyn fastsættes rimelige søgsmålsfrister til beskyttelse af både borgerne og den pågældende myndighed. Domstolen har navnlig fastslået, at disse frister ikke har en sådan karakter, at det gøres praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt i henhold til EU-retten (jf. i denne retning dom af 15.4.2010, Barth, C-542/08, EU:C:2010:193, præmis 28, og af 16.1.2014, Pohl, C-429/12, EU:C:2014:12, præmis 29).
- 42 Følgelig er EU-retten, som ikke fastsætter regler for frister for søgsmål anlagt til prøvelse af tilladelser indrømmet i strid med forpligtelsen til en forudgående vurdering af indvirkningen på miljøet, som er fastsat i artikel 2, stk. 1, i direktiv 85/337, i princippet ikke til hinder for, at den pågældende medlemsstat, forudsat at ækvivalensprincippet overholdes, fastsætter en søgsmålsfrist på tre år, såsom den, der er fastsat i UVP-G 2000's § 3, stk. 6, hvortil UVP-G 2000's § 46, stk. 20, nr. 4, henviser.
- 43 Derimod er en national bestemmelse, hvoraf følger, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at vurdere, at projekter, for hvilke tilladelsen ikke længere kan gøres til genstand for et direkte søgsmål, fordi den i national ret fastsatte søgsmålsfrist er udløbet, ganske enkelt anses for lovligt tilladte i forhold til forpligtelsen til en vurdering af indvirkningen på miljøet, ikke forenelig med dette direktiv.
- 44 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 42-44 i sit forslag til afgørelse, er direktiv 85/337 allerede i sig selv til hinder for en bestemmelse af denne art, allerede fordi retsvirkningen af denne bestemmelse er, at de kompetente myndigheder fritages for forpligtelsen til at tage hensyn til den omstændighed, at et projekt i dette direktivs forstand er gennemført, uden at der er foretaget en vurdering af dets indvirkning på miljøet, og dette for at sikre, at en sådan vurdering foretages, når arbejder eller fysiske indgreb forbundet med dette projekt nødvendiggør en senere tilladelse (jf. i denne retning dom af 17.3.2011, Brussels Hoofdstedelijk Gewest m.fl., C-275/09, EU:C:2011:154, præmis 37).
- 45 Det fremgår endvidere af Domstolens faste praksis, at medlemsstaten er forpligtet til at erstatte alle de skader, der er opstået ved undladelsen af at foretage en vurdering af indvirkningen på miljøet (dom af 7.1.2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, præmis 66).
- 46 De kompetente myndigheder skal med henblik herpå træffe alle almindelige eller særlige foranstaltninger for at afhjælpe en sådan undladelse (dom af 7.1.2004, Wells, C-201/02, EU:C:2004:12, præmis 68).
- 47 Det skal i denne forbindelse præciseres, at selv om betingelserne for et sådant erstatningsøgsmål – navnlig betingelserne om, hvorvidt alle ulovligheder skal anses for culpøse, og betingelserne for at godtgøre en årsagssammenhæng – hører under national ret, når der ikke foreligger EU-retlige regler, og selv om et sådant søgsmål, som det følger af Domstolens faste praksis, kan undergives en bestemt frist, forudsat at ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet er overholdt, følger det ikke desto mindre heraf, at dette søgsmål i medfør af effektivitetsprincippet skal kunne udøves inden for en rimelig frist.
- 48 Det følger af det ovenstående, at såfremt en national bestemmelse ved udløbet af en bestemt frist udelukker ethvert søgsmål, hvorved der nedlægges påstand om erstatning for en tilsidesættelse af den forpligtelse til vurdering af indvirkningen på miljøet, som er omhandlet i artikel 2, stk. 1, i direktiv 85/337, selv om den søgsmålsfrist, der i national ret gælder for erstatningsøgsmål, ikke er udløbet, er en sådan national bestemmelse ligeledes af denne grund uforenelig med EU-retten.

- 49 Det forelagte spørgsmål skal følgelig besvares med, at artikel 1, stk. 5, i direktiv 85/337 skal fortolkes således, at en lovbestemmelse som den i hovedsagen omhandlede – hvorefter et projekt, som har været genstand for en afgørelse, der er truffet i strid med forpligtelsen til en vurdering af indvirkningen på miljøet, og i forhold til hvilken afgørelse fristen for at anlægge et annulationssøgsmål er udløbet, skal anses for lovligt tilladt – ikke er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde. EU-retten er til hinder for en sådan lovbestemmelse, for så vidt som den bestemmer, at en forudgående vurdering af indvirkningen på miljøet skal anses for at være udført for et sådant projekt.

Sagens omkostninger

- 50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 5, i Rådets direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997, skal fortolkes således, at en lovbestemmelse som den i hovedsagen omhandlede – hvorefter et projekt, som har været genstand for en afgørelse, der er truffet i strid med forpligtelsen til en vurdering af indvirkningen på miljøet, og i forhold til hvilken afgørelse fristen for at anlægge et annulationssøgsmål er udløbet, skal anses for lovligt tilladt – ikke er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde. EU-retten er til hinder for en sådan lovbestemmelse, for så vidt som den bestemmer, at en forudgående vurdering af indvirkningen på miljøet skal anses for at være udført for et sådant projekt.

Underskrifter